

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. I. Referuntur status Continentiam profitentes; eorum gradus,
vocationes & pugnæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

TRACTATUS SECVNDVS.

DE STATIBVS CONTINENTIÆ ET VIRGINITATIS, & Virtutibus illarum comitibus.

CAPVT I.

REFERVNTVR STATVS CONTINENTIAM PROFITENTES; eorum gradus, vocationes, & pugna.

RÆCELLENS illa virtus, quæ communi nomine Continentia siue Castitas appellatur, varios complectitur status, quos sub eius vexillo in tribus Christianis Rebus-publicis Ecclesiastica, Religiosa, & seculari militantes, ad sex præcipuos licet reuocare.

PRIMVS status est RELIGIOSORVM, qui ad eam perpetuo seruandam voto se obstringunt: ut non solum maneat inhabiles ad matrimonium sine peccato contrahendum; sed, si de facto contrahere attentent, matrimonium nihil valeat. Secundum locum tenet status ECCLESIASTICORVM ordine Sacro initiatorum: quibus eadem est obligatio coniuncta. Et quoniam Castitas hæc, vtriusque huius status est pars quædam; vocatio ad eam per eadem media dirigitur, per quæ ipsa vocatio ad statum religiosum, vel ad Sacerdotium: de quibus proprij instituentur inferius Tractatus. In hoc autem ea adferemus, quæ omnibus sunt communia: Nam etiam respublica secularis (teste Sancto Cypriano) complectitur tria genera personarum, eandem virtutem profitentium: quarum præcipuæ sunt VIRGINES, quæ ab ineunte ætate ad perpetuam castitatem seruandam sese obtulerunt, renunciantes licitis alioquin matrimonij voluptatibus, antequam eas experiretur: quarum multæ eam mentem speciali voto confirmant, ut in eo proposito seruando solidiores ac securiores fiant. Et quamuis flos hic iucundissimus Virginitatis nascatur & crescere incipiat in Re-publica seculari; eadem tamen ratione ad Ecclesiasticam, & religiosam transfertur, ut re ipsa in conclusio religionis horto securior seruetur. Et quamuis eadem in antiqua lege esset rarissima: nunc tamen in Ecclesiæ viridario est frequentissima. Cum enim eius sator Virgo fuerit, & ex matre Virgine natus: voluit innumeras

in eo

S. Tho. 155.
art. 1. Ex A.
postol. Gal.
5. n. 23.

1.

Statu castitatis primus est religiosorum.

2.

Statu Ecclesiasticorum ordinatorum.

Li. de Disci.
& de dono
Pudicitia.

3.

Statu secularium virginum.

Q. m. 4. 12.

in eo Virgines serere. *Quartum* locum obtinet status *VIDUARVM*, quæ primarum nuptiarum voluptates expertæ, ita secundis renunciant, vt statuunt reliquo vitæ suæ tempore continentiam seruare. Quæ miro quodam modo, dum aliquam iacturam faciunt, multum lucrantur. Nam matrimonij statum per coniugis mortem amittentes, statim continentium acquirunt, qui multo est præstantior, in quem essi non spontè sua ingrediantur, vt circa finem tomi præcedentis est dictum: pergunt in eo tamen conseruando cum magna animi sui voluptate, vt Deo suo magis placeant. Qui status in omni legè magni fiebat, vt apparet ex laudibus illis & benedictionibus, quibus Ifaelitæ sanctam illam Iudith sunt prosequuti, dicentes: *in gloria Hierusalem, tu letitia Israel, tu honorificentia populi nostri; eo quod castitatem amaueris, & post virum tuum, alterum nescieris: ideo & manus Domini confortant te, & ideo eris benedicta in æternum.* *Quintum* locum obtinent personæ *LIBERÆ*, quæ cogitant quidem inire matrimonium, sed simul statuunt continentiam, donec illud inean, seruare; & hic infimus est castitatis gradus: ad quem seruandum ex ipsa Dei lege omnes tenentur, & ad omne genus fornicationis euitandū. Vltimum locum semus *CONIUGATIS* non solum propter obligationem qua tenentur castitatem conjugalem seruare. (de qua etiam in secundo tomo egimus:) sed etiam, quod vocatio diuina illorum statum ad maiorem perfectionem duabus vijs extollit. *Alteræ* est, quod postquam filium aliquem, aut filios genuerunt, vt matrimonij sui finem consequerentur, & familiæ suæ successionem seruarent: solet Deus perpetuam postea continentiam illis inspirare, quam communi consensu vterq; complectitur, vt Domini Dei sui obsequijs amplius se dedant. quod (vt perpendit Eusebius Cæsarientis) Iulixit in multis antiquis Patribus. Nam b *Noe* (inquit) genuit tres filios: & postea inuenit gratiam curam Domino. cum quibus & eorum vxoribus ingressus in arcam, non legitur plures filios postea genuisse, c *Isaac*, postquam ei *Rebecca* duos filios, vno partu enixa est: non amplius ad eam accessit. Castus d *Ioseph*, cum in *Agypto* duos filios genuisset, antiquam sibi que familiarem castitatem coluit. e *Moyse* & *Aaron*, quatinus duxissent vxores, filios que genuissent, antequam Deus illis appareret; postquam tamen familiaris cum Deo agere cœperunt, non inuenitur, eos plures filios genuisse. Hæc & alia exempla ad fert prædictus Doctor. Quæ quid tamen de ijs exemplis fuerit: gloria valde est Castitas in coniugibus, postquam sui matrimonij finem consequuti ad excellentiorem statum cupiunt ascendere. Sed præstantior ac gloriosior est altera via, qua Deus eundem statum euehit ad maiorem perfectionem. Flos enim Virginitatis adeo est preciosus, & fragrans, vt voluerit Deus eum in omnes status transferre; eodemque ipsum matrimonium honorare, iuxta *Isaiæ* prophetiam, dicentis de tempore Messie: *habitant inter eos*

4
Status viduarum castitatis est.

a Iud. 15, 10.

5.
Personarum liberarum status.

6

Lib. 1. de monst.
Eua, c. 9.
b Ge. 6. 8.
c ca. 25. 25
d c. 51. 50.
e Exod. 2. 22.

Gloriosa castitas est in coniugatis.

Isai. 62. 5.

CUM

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Christus ex
virgine &
matre con-
iugata na-
tus.

g Cant. 2. 2.

Bonauent.
in Det. Sal.
tit. 4. c. 4.
Medic. 20.
P. art. 1.
Lilium sex
folia habet
& sex vir-
gulas instar
ignis.

h Eccl. 9. 8.
Lib. 9. Mor.
c. 19.
i 1. Cor. 7. 34
k Dan. 10. 5

cum Virgine, custodiente utroque Virginitatem; in cuius rei exemplum adfert Glossa Iosephum & Mariam, atque Crisanthum & Dariam. Voluit enim Christus Seruator noster, matrimonium & virginitatem honorare nascentem ex matre coniugata & Virgine, ut coniuges intelligerent, se non excludi, quin possint preciosissimum Virginitatis florem cōseruare: quamuis res hæc sit rarissima; & quæ absque vocatiōe, valdeque singulari gratia, non possit obtineri.

Hi sunt sex continentia status in Catholica Ecclesia florentes, quorum causa de sua sponsa dixit sponsus; *g sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.* vocat autem spinas, multitudinem coniugum, quæ verè punguntur & affliguntur oneribus matrimonij, educatione scilicet filiorum, & reliquis curis, quas status ille adfert. Eas vero, quæ continentiam profitentur, appellat lilia, ob earum candorem, & castitatis pulchritudinem, & suauissimi odoris fragrantiam, quam in totam Ecclesiam emittunt. ut sic status hic tantum excellat alterum, Quantum lilium excellit spinas. Nec vacat mysterio (ut in alio loco perpendimus:) quoddam lilium sex habeat candidissima, & mollissima folia, totidemque virgulas aureas, & instar ignis inflammata, quæ intra ipsa folia continentur, ad significandum sex genera castarum personarum prædicta: ex quibus ipsa Ecclesia constituitur ex ea parte, qua est congregatio purarum animarum, immaculati agri sponstarum; sex item gradus, actusve perfectæ castitatis, in operibus scilicet & actibus; in verbis tam proferendis, quam audiendis; in aspectu & reliquis sensibus; in cogitationibus, ac desiderijs internis; in euitandis omnibus occasionibus; ac denique in intentione, qua hæc omnia fiunt; non coactè aut ex necessitate, aut ob inane aliquem & terrenum finem; sed amore ipsiusmet Castitatis, ac voluntate placendi ipsi Deo. Quare hi sex actus communes esse debent omnibus sex generibus personarum; adhibito studio, ne puritas corporis & animæ vlla re parua aut magna ex eis, quas insinuauimus inficiatur, sed consilio Sapientis fiat satis, qui ait *h omni tempore sint vestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat.* Corpus (ait Sanctus Gregorius) cum omnibus eius partibus est animæ vestis: quod mundum & candidum seruat, cum ab omni genere turpitudinis & maculæ recedit: opus tamen est, ut superior spiritus pars, quæ est caput, oleo deuotionis & charitatis vngatur: ut ipsam castitatem comitetur. Id autem significant sex illæ virgulae, quæ intra sex lilij folia continentur: vnusquisque enim Castitatis gradus habere debet proprium amoris & Zeli affectum, à quo dirigatur, exornetur, extimuletur, magnumque feruorem accipiat, ut anima casta, i Sancta sit, (ut dixit Apostolus) *corpore & spiritu*, interius scilicet, & exteriorius: sicque *k cincti auro obrizo*, non solum ad renes, sicut Angelus ille,

quem

quem vidit Daniel, sed etiam ad *manillas*, sicut alter ille Angelus, quem vidit Sanctus Ioannes: ad significandum, (vt ait idem Sanctus Gregorius) castitatem Euangelicam non solum cingere & constringere opera; sed affectus etiam ac desideria: mortificando carnis propensiones, sensualitatis passiones, phantasia: imaginis; & omnia inordinata cordis desideria. Sicut autem lexunt Castitatis gradus: ita sunt sex actus mortificationis, illis respondentes. Mortificatur enim sensus tactus, ne tangat illicita; lingua, ne turpia loquatur; aspectus, ne inordinate aspiciat, quod non licet desiderare; potentia: interiores, ne prauas cogitationes & affectus producant: quod si aliqui orantur, statim suffocentur, nullo adhibito eis consensu. Denique abique mortificatione hæc omnia strictè præcingente, non potest castitas esse stabilis: quæ, vt conseruetur, eo firmo animi decreto opus habet, vt potius velit sanguinem fundere, quam puritatem maculare. Ac propterea Scriptura diuina dicit: in *ferculum Salomonis ex libani lignis fabricatum, habuisse ascensum purpureum*, qui color est sanguinis. Quæ autem sedes siue ferculum hoc est, nisi casta & pura anima, cuius castitas significatur per ligna, & cedros montis libani, quæ alba erant, fortia & quasi incorruptibilia. Gradus autem, quibus ad eam ascendebatur, cooperti erant purpura: non enim ad eam puritatem anima perueniet, in qua verus Salomon Christus D. N. sedeat, ac requiescat, nisi exercitia adsint mortificationis, quæ actus castitatis comitentur.

MAGNA præterea animi fortitudo peccatusque inuictum necessarium est, ad pugnandum cum hostibus eam impugnantibus: agmini enim passionum in carne nostra existentium, duo alia accedunt: alterum ex ipso inferno, plurimas habens Dæmonum suggestiones, ipsas passiones stimulantem; alterum ex mundo, plurima offerens exempla praua, & occasiones carnalium, ipsas passiones nostras irritantium: Accessit quoque hæreticorum agmen, qui eius virtutis splendore, quasi exæcati, cum non audeant eam aggrederi, vt allequantur, & colant: eandem persequuntur & contemnunt: quare, nisi adsit magna animi fortitudo, uon obtinebimus victoriam. Non tamen deerit prouidentia diuina in prospiciendo Castitati de tali comite, vt vitæ expugna euadat: quem admodum est præclare delineatum ac depictum in decantato illo & solenni in *Salomonis throno, ex ebore confecto, & auro fulu nimis vestito, cuius sedile tenebant due manus hinc atque inde, & duo leones stabant iuxta singulas manus. Et ad sex gradus quibus ad thronum ascendebatur erant duodecim leuiculi, bini ad singulos, alter ad vnum latus, alter ad alterum. Ille, inquam, thronus (teste Sancto Bonauentura) figura fuit castitatis, vel animæ castæ, cuius symbolum est ebur, os scilicet Elephantis candidum, politum, solidum, & incorruptibile: & ipse Elephas est animal castum.*

*1 Apoc. 1. 13
Lib. 2. mor.
c. 2.
Castitas E.
uangelica
constringit
passiones
Carnis.
Sex actus
mortifica-
tionis.*

in Cant. 3. 9

*Suggestiones
dæmonis &
mundus a
gmine casti-
tatis inimi-
ca.*

*1. Reg. 10.
8.
2. Par. 9. 7.*

Vbi supra.

Vide Gl. ibi.

o. Car. 5. 13.

Vide Marti-
num Delrio
ibi.Fortitudo
necessaria in
castitate.
2. 2. q. 123.
a. 6.Castitas in-
summa
perfectione
est velut se-
dile ebur-
burneum.Magnani-
mitas & fi-
ducia duo
leones sunt.
p. Pro. 28. 1.Vocationū
in castitate
diuersitas.

propterea in libro Canticorum dicitur: *o venter sponsi eburneus, distin-*
ctus Sapphyris, qui sunt lapides preciosi, coloris celestis, virtutem habentes
ad fouendam castitatem; ideoque significant castitatem & puritatem san-
ctissimæ eius humanitatis, varijs virtutibus, & affectibus celestibus exor-
nata, quæ illam ob eius pulchritudinem ac perfectionem comitantur. Ex
hoc ebore conficitur sponsi diuini thronus, anima scilicet casta, munda
& incorrupta; vestita & exornata auro purissimo Charitatis; sine qua casti-
tas non habet pulchritudine suam completam. Ad eundem thronum ascen-
ditur per sex gradus eburneos sex scilicet gradus ac genera continentie
prædicta. Sed quoniam magni sunt hostes ascensum prohibentes prospexit
Deus duos leunculos, qui singulos gradus custodiant, virtutem scilicet for-
titudinis, cum duobus suis egregijs actibus, quos S. Thomas appellat *aggredi*
& *sustinere*: Aggrediendo scilicet magno animo hostes, cū opus est os illis ostē-
dere; sustinendo autem labores ac difficultates: ita vt eorum causa, virtus nō
flectatur, aut cedat. Alter etiam leonum stat ad latus dextrum, alter ad si-
nistrum: quia fortitudo ostendenda est, resistendo rebus delectabilibus, quæ
luxuriam prouocant; amplectendo verò asperas, quæ ad castitatem conser-
uandam conferunt. Quæ cum ad maximam suam perfectionem peruene-
rit, est sicut sedile eburneum, in quo Rex Salomon sedebat, quod duæ ho-
minum manus, duoque magni leones sustentabatur. Suprema enim castitas
secum habet manentem, & quasi assidentem ipsum Deum sponsum suum:
qui sua præsentia honorem ei, solatium, magnasque diuitias præbet. Sed ad
suam conseruationem duabus indiget manibus, nostris scilicet operibus, &
industrijs; & nominatim (vt Glossa ibi habet) operibus duplicis vitæ, A-
ctiue & Contemplatiue: quibus conseruatur, & alitur. Quæ manus non
leonis sed hominis erant, ad significandum iudicium, quietem, discretio-
nem & prudentiam, quæ necessaria sunt ad Sathanæ astutias deprehenden-
das, & arte potius ac dexteritate, quam violentia expugnandas. Quamuis
prope ipsas manus sunt duo magni leones, hoc est, duæ insignes virtutes,
quas vocamus cordis *Magnanimitatem* ad egregia cœpta; & *Fiduciam* de om-
nipotentia diuina, vt eadem obtineamus; & in magnis ac periculosis pu-
gnis victores euadamus, scriptum est enim: *p. Inst. a quali Leo confidens absque*
terrore erit, neminem timens. Bene conscius, quod qui ipsum vocat ad con-
tinentiam, potens sit ad præstandum auxilium, vt illam seruet in eo gradu,
quo ille iubet, aut inspirat: non enim omnes ad eundem vocat, sed altissima
potius prouidentia vocationes distribuit fidelibus Ecclesiæ membris, alios
vocans & inuitans ad hunc statum & continentie gradum, alios ad alium:
singulis offerens necessarium auxilium & fauorem ad gradum sibi inspiratū
seruandum; quem magna animi promptitudine, cordisque lætitia ample-

ctid.e

tui deberet, ipsum Dominum glorificans; qui vocare dignatur. Quemad-
 modum suadet Ecclesiasticus, exhortans ad huius celsissimæ virtutis ex-
 ercitia, suavissimis hisce verbis: *q̄ florete flores, quasi lilium; & date odorem,*
& frondete in gratiam, & collaudate canticum, & benedicite Dominum in ope-
ribus suis. Quasi distinctius dixerit: qui serio Deo vestro placere cupitis:
 cogitate, de eo scriptum esse; *et quod pascatur inter lilia:* eo quod familiaris
 eius consuetudo sit cum animabus castis. quare producite sicut lilium fo-
 lia candida, & flores seu virgulas aureas: amplectentes excellenter omnia
 opera & affectus castitatis; suavemque boni vestri exempli odorem dif-
 fundentes; ad gloriam eiusdem Domini: quem merito laudare ac magnifi-
 care deberis, eo quod vos iuuat gloriosa aded castitate florere, ne timeatis
 per eius gradus ad supremum usque ascendere, si talem ascensum ipse Do-
 minus inspirauerit: nam in vestram defensionem duodecim constituit leo-
 nes; & duos alios multo adhuc maiores & fortiores: qui hostes vestros ter-
 rebunt. In auxiliū vestrum venient Apostoli, qui Castitatem prædicarunt;
 Angeli, qui à natura sua illam possident, suntque ad eius custodiam destina-
 ti: quorum opera instar leonum erunt. ad eam in vobis tuendam: & leo de
 tribu Iuda eandem quoque habet sub protectione sua, qui ad *lectulū* sui cu-
 stodiam *sexaginta fortes ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios & ad bella do-*
ctissimos constituit, qui demones omnes terrebunt. Cōstitui te tanquam ve-
 stræ Castitatis exemplar eum Dominum, qui se ipsum *et lilium conuallium* ap-
 pellauit: eo quod de cælo descenderit, ut castitatis & humilitatis esset Ma-
 gister, ad solatium & consolationem humilium: in quorum cordibus flos
 hic aded preciosus inuenitur, quare florete sicut lilium hoc, purissimam eius
 castitatem imitantes. O castitas suprema! si mortalibus innotesceres: quàm
 ab illis diligeris! quis laudes tuas nouerit recensere? aut quis tuas excellen-
 tias explicare? tu es flos legis Evangelicæ, corona Religiosorum, gloria Sa-
 cerdotum, honor Virginum, viduarum protectio, liberorum consolatio, &
 vnio quæ ligatos & coniugatos perficit. Tu es *lilium inter spinas*, & quidem
 tantæ pulchritudinis: ut nec Salomon cum omni gloria sua, tecum possit
 conferri. Te induit Agnus Dei, ex te natus est in terra, in te pascitur, & te
 vult habere comitem. Folia tua ipsæ stellæ mirantur; flores tui cælos ip-
 sos lætificant; & odor suavissimus Iustos omnes confortat. Tu es di-
 uini sponsi lectulus, ac thronus: in quo suam ostendit maiestatem & ampli-
 tudinem; tu es ferculum, in quo ille cū totius mundi stupore portatur; chari-
 tas te exornat; fortitudo comitatur; & preciosæ vitæ gemmæ iucundè ti-
 bi associantur; & tanquam zona aurea magnam omnibus tribuis elegātiā.
 Te prædicant Apostoli, Angeli custodiunt, & Iusti omnes venerantur: Sa-
 cri tui: *u Nazarei sunt niue candidiores, nitidiores lacte, rubicundiores ebore*

q̄ Ecc. 19. 19
 Deus ani-
 mabus ca-
 stis familia-
 ris est.

t̄ Can. 2. 16.
 S. Greg. ibi.
 S. Hier. Eps.
 ad Demetr.

t̄ Can. 37.

t̄ Can. 2. 1.

Castitatem
 omnes vir-
 tutes comi-
 tantur.

u Thr. 4 7.

antiquo, Saphyro pulchriores. Chorus tuarum Virginum instar est nix de caelo cum summo candore descendens: nam ab ipsa natiuitate integritatem retinet virginalem, in qua per totam vitam cum magna excellentia perseverant; viduarum chorus est tanquam lac, quod prius fuit sanguis, pectoris autem calore albescit: primum enim sequuntur opera carnis in matrimonio, quas tamen postea diuinus Christi amor, eiusque pectoris dulcedo puritate tua dealbavit. Chorus Sacerdotum est tanquam ebur antiquum: quod ex antiquitate fit ex albo rubrum, nam veneranda lacri eorum Sacerdotij canities charitate eos & fortitudine induit, ut puritatem tuam pulchriorem reddat, ac defendat. At chorus Religiosorum est sicut *x Saphyrus*, & quasi *caelum cum serenum est*: eo quod à mundi tempestatibus & tumultibus fugientes, ad stellatum Religionis caelum confugiunt, ut cum maiori quiete, ac securitate tota sua vita illud possideant. *o Sacra y Sulamitis*, pacifica, veri Salomonis sponsa, quid in te videbimus, nisi *choros Castrorum*, innumera-bilium scilicet militum virorum ac mulierum, & *sequentium agnum quocumque ierit*, cum instrumentis musicis in manibus suis cantantium, pulsantium, pugnantium ac sine intermissione vincantium? Pugnunt contra hostem tuam luxuriam, vincunt carnem suam, referunt de *Daemone triumphum*, orant absque impedimento, concinunt diuinas laudes, & ex tuis victorijs gloriam Deo ipsi tribunt: Beati, qui sub tuo vexillo perseverantes militant usque ad mortem. Per te siquidem aeternae gloriae coronam obtinebunt. Haec in genere summa est rerum omnium, quae spectant ad Professores continentiae in varijs statibus, de quibus fusius, magisque in particulari agetur in capitibus sequentibus. Aduertant autem omnes: cum conferemus excellentiam horum statuum, vnum alteri praeferebant; id praecipue esse intelligendum de vnus status cum altero collatione; non descendentes ad particulares personas, qui in eis statibus versantur. Nam, ut certum est, Continentium statum praecellere statum Coniugatorum; & Religiosorum excellere laecularium: ita certum est, aliquem in statu coniugali excellere posse in Sanctitate aliquem continentem; & laecularem aliquem, etiam religiosum. Excellentia tamen ipsius status plurimum iuvat eius professorem ad Sanctitatem eius cum maiori suauitate, facilitate, ac perfectione consequendam, ut ex dicendis in singulis statibus apparebit.

x Ex. 24. 10

y Cant. 7. 1

z Ap. 14. 4.

Casti vsque ad finem vita, beati sunt.